

Yeni Özgür Politika

Dersim'in kayıp kızı Huriye

25/06/2019

Soykırım sürecinde ailelerin yanından alınıp başka diyarlara sürülen, Dersim'den koparılan ve 72 yıl sonra ailesine kavuşan kayıp kızlardan Huriye Aslan hayatını kaybetti.

1938 Dersim Soykırımı'nda ailesinden koparılıp evlatlık verilen ve tam 72 yıl sonra ailesine ve kardeşine kavuşan Huriye Aslan Dersim'de hayatını kaybetti. Aslan bugün 1 Mayıs (Ataşehir) Cemevinde yapılacak cenaze töreni sonrası, koparıldığı Dersim topraklarına uğurlanacak. 26 Haziran Çarşamba günü Pülümür-Kırmızı Köprü/Salördek köyünde toprağa sırlanacak. Aslan'ın hayatını kaybetmesine ilişkin Dersim Araştırmalar Merkezi de başsağlığı mesajı yayınladı.

Mesajda, "Dersim Katliamı sürecinde senin gibi binlerce insanı bu kadım topraklardan kopardılar, kimine bu topraklar bir daha nasip olmadı, sürgün yerlerinde öldü. Şahsında tüm

yitirdiklerimizi saygı ve minnetle anıyoruz. Günümüzde size yaşattıkları zulüm ile bizi tehdit edenlere inat Dersim katliamını unutmayacağız, unutturmayacağız” ifadeleri yer aldı.

Huriye'nin kaçıışı

Sosyolog Şükrü Aslan yazısında yaşam hikayesini anlattığı Huriye Aslan şunları söylemişti. “Dersim’de görev yaparken Huriye’yi iki asker eşliğinde, uzun süren tren yolculuğuyla Samsun’daki evine gönderen ve fakat adını bilemediğimiz subay, bir çocuğa ‘el koymakla’ ne düşünmüştür bilemiyoruz. Fakat Huriye, bu evdeki baskılara sadece birkaç ay dayanabildi. Sonra buradan kaçarak bir başka bilinmeze bıraktı kendini. Türkan, Nurhan ve Ayhan adlarında üç kız çocuğu olan ve evinde daimi olarak hizmet etmekle yükümlü iki askerin bulunduğu ismini bilemediğimiz bu subayı, hiç görmemiş Huriye hanım. “Kürt kızı” olarak nitelendiği bu evde yemeğini ayrı bir sofrada yemiş, bulaşıkları evin bulaşıklarından ayrı yıkanmış, çamaşırları aile üyelerinin çamaşırlarıyla temas ettirilmemiş. Dayanamamış Huriye bu evden kaçmış, dışarıda kalmış, polisler tarafından yakalanmış ve “sahibine iade edilmek” üzere karakola götürülmüş.

Ölmek istiyordum

‘Polislere yalvardım, beni bir daha o eve götürmeyin diye, umudum yoktu, ölmek istiyordum’ diyor. Hangi faktörler etkili olmuş bilemiyoruz ama polis müdürü de Huriye’yi aynı eve göndermekte ısrarcı olmamış. ‘Seni başka birine vereceğim’ diyerek yeni bir ev sahibi bulmuş ona. Bir süre sonra hali vakti yerinde, iyi giyinmiş, zengin bir adam gelmiş karakola. Polis müdürüyle kısa bir sohbet etmişler ve çocuğu alıp gitmiş. Dersimin kayıp kızı artık Sultaniye Caddesi, No 15’teki bu yeni evin ‘evlatlığı’dır. Sonradan adının Atif Şekercioğlu olduğunu öğrendiği bu adam, Samsun’da şeker ürünleri üreten bir işadamıdır.

67 yıl sonra...

‘Dersim’in Kayıp Kızları’ belgeseline hikayesini anlatan Huriye hanım, bir gün yeniden Atif Şekercioğlu ailesiyle temas kurabileceğini büyük olasılıkla tahmin edememişti. Gerçekte belgeselin olumlu işlevlerinden birisi de yeni kayıp bilgilerinin ve kayıpların, kayıp yıllarına ilişkin yeni izlerin ortaya çıkmasıydı.

Şimdi artık 80’li yaşlarında olan Huriye hanıma, Samsun’da evlerinde kaldığı Meral hanımla görüşeceğini söylediğimizde inanmamıştı. Dudaklarından dökülen ilk sözcükler vefa duygusuna işaret ediyordu. “Ben, onların ekmeğini yedim, suyunu içtim, onların evinde büyüdüm” diyebildi ağlayarak.

25 Mayıs 2011 Çarşamba günü, kendisini karşılamak üzere apartman kapısına kadar inen Meral hanımla kucaklaşmaları ve uzun uzun birbirlerinin yüzlerine bakmaları, ellerini tutmaları, sesleri ve sessizlikleri hüznüydü. Asansöre birbirlerine tutunarak bindiler. Huriye hanımın ayakkabısını çıkarmasına yardım etti Meral hanım. Sonra yan yana oturdular, uzun uzun sarılarak.

67 yıl geçmiş aradan. Tek tek hatırlanan herkes konuşuldu. Atif bey, Hayriye hanım, Sermet bey artık yaşamıyorlardı. Ünal hanım yaşıyordu. Meral hanım 1957’de evlenmişti. Onun da çocukları ve torunları vardı. Atif beyin zenginliği yıllar önce bitmişti.

Huriye hanımın geldiği üç katlı evlerindeki ilk yıllar konuşuldu. Albümler getirildi. Fotoğraflara bakıldı sırayla. Huriye okula gönderilmemiş ama çocuklar okula giderken öğrendiklerini evde Huriye ablalarına öğretmişlerdi. Yaz aylarında çocuklar denize girerken Huriye de “ayaklarını denize sokmuş”. Meral hanım, Huriye ablalarının çalışkanlığını anımsıyor: “Çamaşır yıkardı, yemek yapardı.”

Yanımızda asla konuşmazlardı

“Babam, Kürtlere ayrımcılık yapmazdı” diyor Meral hanım, “Dükkanımızı Kerim adında bir Kürt işçimiz vardı, o açar, kapatırdı”. Bir de sokakta çalışan bir Kürt kunduracıyı hatırlıyor. Dilaver adındaki bu Kürt genç , Meral hanıma göre Huriye ile akrabalarının buluşmasını sağlayan kişi. Sohbet derinleşti. Meral hanımın özenle hazırladığı sofrada geçmişe dair her şey konuşuldu. En merak ettiğimiz evde Dersim hakkında konuşulanlar. “Annem babam asla bizim yanımızda bir şey konuşmazlardı” diyor Meral hanım. “Ama sonraki yıllarda biz büyüyünce bir şeyler konuşuldu. Dersim’de isyan çıkmış, oradan insanları götürmüşler diye öğrendik. Ama Huriye ablanın Dersim’den getirildiğini hatırlıyorum o yıllarda” diyor.

Uçak geçtiğinde saklanırdı

Huriye’nin gündelik hayatına ilişkin aklınızda kalanlardan biraz söz etseniz diyoruz. Rutin şeyler anlatıyor Meral hanım. Çalışkan, sevimli, güzel... Fakat bu rutin içinde öyle bir cümle vardı ki, sadece bu hikayenin değil, bütün bir ömrün özeti gibiydi: “Samsun’da uçak geçtiğinde Huriye abla telaşla masanın altına saklanır, uçağın sesi bitene kadar ürkek bir şekilde orada beklerdi.” Başka söze gerek kalmadı.”

Askerler gülüyor ben ağlıyordum

Dersim’de 1938 yazında, 8-9 yaşlarında olan Huriye Aslan’ın hikayesini şöyle anlatmıştı:

“Babaannemin yanında yatıp kalkıyordum. Babaannem 1938’de vuruldu mu, ne oldu bilmiyorum. Kaybettim. Ormanda kalıyoruz. Asker bastı. Yengem, amcam, herkes çocuğunu alıp kaçtı. Ben kaçamadım. Askerler beni yakaladı. Doğru Ovacık’a götürdü. Kamyon asker dolu, kimi gülüyor, kimi konuşuyor, ben ağlıyorum.”

“Genç bir kadının yanına götürdüler. Saçımı kestiler. Keloğlan yaptılar beni. Kadın beni aldı. Yıkadı. Götürdü, bir askere teslim etti. Asker beni trene aldı. Ne yapıyorlar, nereye götürüyorlar, hiçbir şey anlamıyorum. 3 gün 3 gece gittim. Samsun’a vardık.”

“Samsun’da beni verdiler bir hanıma. Köpeğin biriydi. Merdiven başında battaniye verdi. Bir katını altıma serdim, bir katını üstüme. Mutfakta yemek yiyordum. Evin hizmetçisine talimat verdi. ‘Kürt kızının bulaşıklarını bizim bulaşıklarla yıkama, ayrı yıka’ dedi. Kendimi öldürmek istedim.

PİRHA/DERSİM